

SPIS RZECZY

Spis ilustracji	7
Spis map	9
Spis tabel	10
Wstęp	11
 Rozdział I. Podstawy: chrystianizacja — „nowe chrześcijaństwo” w Europie 1000 roku	23
1. Najstarsze dziedzictwo	23
2. Od pogaństwa do chrześcijaństwa	30
3. Pierwsze duże doświadczenia w IX wieku: Morawy i Bułgaria	37
4. Decydujący X wiek	42
5. Bezpośrednie skutki przełomu	52
 Rozdział II. Podstawy: model zachodni w Europie Środkowo-Wschodniej w XIII wieku	58
1. Państwo wczesnośredniowieczne	58
2. Model przekształceń świata zachodnioeuropejskiego	64
3. Przełom XIII wieku	72
4. Świat bizantyńsko-słowiański. Europa Wschodnia	82
 Rozdział III. Mapa polityczna Europy Środkowo-Wschodniej w XIV—XV wieku	86
1. Na przełomie XIII i XIV wieku	88
2. Stabilizacja	95
3. Cień Turcji nad naszą Europą	101
4. Kryzysy w Czechach i na Węgrzech za ostatnich Luksemburgów	105
5. Unia polsko-litewska i katastrofa państwa krzyżackiego	108
6. Ku jagiellońskiej Europie Środkowo-Wschodniej. Sukcesy i klęski	114
 Rozdział IV. Społeczeństwa	125
1. Rozwój społeczno-gospodarczy	126
2. Szlachta	141
3. Miasta i ich mieszkańcy	149
4. Wspólnoty wiejskie — gromady	157
5. Grupy i kategorie ludzi marginesu — ich problemy	164
6. Ruch wspólnotowy — społeczeństwo wspólnot	176
7. Kultury społeczne	183
 Rozdział V. Państwa	189
1. Państwa Europy Środkowo-Wschodniej w XIV—XV wieku	190
2. Królowie i parlamenty	200

3. Administracja, finanse, armia	216
4. Państwa chrześcijaństwa wschodniego	229
Rozdział VI. Kościoły	239
1. Kościoły lokalne — diecezje	241
2. Struktury podstawowe: parafie i ich duchowni	249
3. Struktury podstawowe: klasztory i zakony	257
4. Kościoły bizantyńsko-słowiańskie	274
5. Chrystianizacja	290
Rozdział VII. Pluralizm religijny	311
1. Doświadczenie czeskie XV wieku	315
2. Doświadczenie litewsko-rusko-polskie (pogaństwo, prawosławie, katolicyzm)	324
Rozdział VIII. Nauka i sztuka	339
1. Nauczanie podstawowe: szkoły parafialne	342
2. Szkoły kapitulne i zakonne	346
3. Uniwersytety	354
4. Elity intelektualne i ich twórczość	368
5. Nowy humanizm	381
6. W kręgu świata gotyckiego	390
7. Cywilizacja bizantyńsko-słowiańska	408
Rozdział IX. Narody	430
1. Mit początku i sprawa własnego miejsca w historii świata	435
2. Historycy i świadomość historyczna	446
3. Elementy religijne w narodowej świadomości. Święci patronowie	452
4. Języki i literatury narodowe	459
5. Świadomość narodowa	469
Uwagi końcowe	485
Bibliografia	491
Indeks osób	515
Indeks nazw geograficznych i etniczno-politycznych	526

Wstęp	5
Rok 1988 — Eksplozja systemu	8
Krajobrazy przed zagładą	23
Socrealizm jako karykatura modernistycznych przełomów ..	36
Bóg ateistów: Schulz, Gombrowicz, Lem	51
Partykularyzm i uniwersalizm w literaturze polskiej emigracji	74
Poza realizmem: proza polska w poszukiwaniu prawdy	98
Samopoczucie polskie	120
Zmagania z diabłem na ruinach świata	140
Konwinki: profecja i Apokalipsa	151
Gombrowicz i Wittlin — dwaj spiskowcy	161
Mroźek — kuszenia	180
Twarz poety	193
Urok Jeleńskiego	204
Podsumowanie dziejów wallenrodzizmu	214
Pisarze, dzielcie się!	224
Pożegnanie z emigracją	233
 Nota bibliograficzna	 246
Indeks nazwisk i tytułów	248